

מדינת ישראל
ועדת הערר לתכנון ובניה
מחוז ירושלים

מס' תיק: 1159-25
(מספרנו:ים/1159/1025)
מס' ישיבה: 1/26
תאריך ישיבה: 19/03/2026
מס' בקשה: 2009/0670.04

בפני: יו"ר הועדה: עו"ד עמית אופק

חברי הועדה: גידי בן עמי, נציג מתכנן מחוז
מנחם בלומנטל, נציג הציבור
יצחק ליפובצקי ליר, נציג עמותת האד'

העוררת: ירושלים שקופה
ע"י נציגה מר נתן קרמר – לא נוכח

-נגד

המשיבה 1: הועדה המקומית לתכנון ובנייה ירושלים

ע"י ב"כ עו"ד רועי בראונר

המשיב 2: משרד הביטחון יחידת מתוו"ה

ע"י גב' אילנית זלינגר

תאריך הישיבה: א' בניסן תשפ"ו, 19 במרץ 2026.

נוכחים:

מטעם העוררת: הרב נתן קרמר (לא נוכח), קובי אייזן, שאול דושינסקי

מטעם המשיבה 1: עו"ד רועי בראונר, חיים נרגסי יועמ"ש, הדס יצחקי ראש צוות

בכיר, יעל בן חמו, מעיין זך – הצוות המקצועי

מטעם המשיב 2: מר צביקה קרמן, אילנית זלינגר ראש חטיבת התכנון, הרצל

שמואל, צביקה יוגב, דרור בסקר, גל מנובה מנהל התכנון, קרלוס

לויטון, יוליה סקריפקה, סיון טייגמן זנדר, ענת סביר אהרון ראש

תחום תכנון בטחוני

מזכירת הועדה: גב' מירית אליהו

קלדנית: גב' גל לוי ארבל

הדיון מתקיים בהיוועדות חזותית

פרוטוקול:

	1
יו"ר:	2
מר קרמר לא עלה לזום.	3
	4
החלטה:	5
מזכירת הוועדה ניסתה מספר פעמים להשיג את מר קרמר, מי שמייצג את העוררת, אבל הוא מנתק את השיחה.	6
בתאריך ה-12.3 נשלחה הזמנה לדיון לכלל המשתתפים. הוגשה בקשה לדחייה על ידי מייל שנשלח למזכירות הוועדה בבקשת דחייה, הבקשה הזו נדחתה על ידי ב-15.3. הנימוקים לדחיית הבקשה פורטו בהחלטה אבל נפרטם שוב –	7
ביום ראשון אני יוצא לשירות מילואים ומדובר בבקשה שיש לה דחיפות מיוחדת ועל כן לא יכולנו לאפשר לעצמנו לדחות עוד כי הדיון היה נדחה למשך יותר מחודש ובנסיבות, היה צורך בדיון דחוף.	8
בנוסף, ביקש מי שמייצג את העוררת שלא לקיים דיון באמצעות זום, גם הבקשה הזו נדחתה מאותן סיבות. הצענו וכתבנו כך גם בהחלטה שהוא מוזמן להגיע לדיון באולם שאנחנו נמצאים בו במחוז מרכז בו אני מקיים דיון בנושאים אחרים אבל הוא בחר לא להגיע.	9
אתמול ב-18.3 בערב נשלח עוד מייל על ידי מי שמייצג את העוררים שבו הוא טוען כי הוא מוזמן לדיון התנגדויות גם כן היום ולכן הוא לא יוכל להגיע. הדיון להתנגדות, לפי מה שצורף לבקשה קבוע לשעה 11:30 ועל כן לא ברור לי למה נבצר ממנו להגיע לדיון ב-00:09. מר קרמר שלח כל מיני הודעות שונות בלי להעביר אותן לצד השני, שלא כמו שנדרש בנושאים שונים. על כן, אני לא מוצא טעם להתייחס אליהן. נוכח כל האמור ובהתאם לתקנה 9 לתקנות התו"ב (סדרי דין בוועדות ערר, תשנ"ו-1996), אנחנו נקיים את הדיון בהיעדר צד.	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
ניתנה פה אחד, א' ניסן, תשפ"ו, 19 מרץ, 2026.	

עמית אופק, עו"ד
יו"ר ועדת ערר
מחוז ירושלים

גב' מירית אליהו
מזכירת ועדת ערר
מחוז ירושלים

- 1 **גב' בן חמו:**
- 2 אנחנו בבקשה לשימוש חורג משצ"פ עבור הרחבת בית העלמין הצבאי בהר הרצל. בית
- 3 העלמין נמצא כאן – מציגה ב-GIS ואנחנו מבקשים בבקשה להיתר הרחבה לאזור שהוא
- 4 בייעוד שצ"פ. חשוב להדגיש שהבקשה להיתר שימוש חורג זה גשר תכנוני, במקביל מקדמים
- 5 תכנית שכבר נמצאת במערכת של מינהל תכנון מתחילת פברואר, היא ממש תואמת לבקשה
- 6 להיתר.
- 7
- 8 **יו"ר:**
- 9 מה הכוונה נמצאת במערכת? באיזה שלב?
- 10
- 11 **גב' בן חמו:**
- 12 אני אראה במפה.
- 13
- 14 **מר בן עמי:**
- 15 בדקתי במערכת של הוועדה המחוזית, היא נקלטה כבר.
- 16
- 17 **גב' בן חמו:**
- 18 אתמול עשו כבר קליטה. במסגרת הבקשה גם התבקשו מקומות קבורה, מבנה של שירותים,
- 19 פיתוח שטח. היום חלה על המקרקעין תכנית 62, היא ייעדה את השטח לשצ"פ. זה במסגרת
- 20 של שימוש חורג. הבקשה פורסמה כדין. לא הוגשו התנגדויות במסגרת הפרסום ואושרה
- 21 ל-5 שנים שימוש חורג.
- 22
- 23 **יו"ר:**
- 24 עו"ד בראונר, אתה טוען שתי טענות מקדמיות. הראשונה שלא הוגשה התנגדות והשנייה
- 25 היא טענה למעמד. הוא טוען שההתנגדות הוגשה במייל.
- 26
- 27 **עו"ד בראונר:**
- 28 לנוכח ההתנהלות המקוממת שאנחנו רואים של העוררת, אני רוצה להוסיף הערה מקדימה
- 29 נוספת. היות שאדוני נתן החלטה בפתח הדיון מפורטת לעניין הסיבה שהדיון מתנהל במעמד
- 30 צד אחד, הלכה למעשה, נמצא כאן נציג אחר של העוררת. אם נמצא כאן נציג אחר, אנחנו
- 31 מבינים מה השלב הבא שמר קרמר עשוי לטעון, שהיות שתינתן החלטה במעמד צד אחד, אז

- 1 יהיו לו טענות כאלה ואחרות נגד הדיון בהחלטה. לכן אם יש כאן נציג אחר של העוררת אני
2 חושב שזה לא דיון במעמד צד אחד.
3
4 **יו"ר:**
5 מר אייזן, הכוונה היא אליך. האם אתה רוצה לטעון? להציג את הערר?
6
7 **עו"ד בראונר:**
8 יש אדון נוסף, אינני מכיר אותו, שאול דושנסקי, משקיף הוא רושם. הוא לא פתח את
9 המצלמה, אנחנו לא יודעים מי האדון.
10
11 **יו"ר:**
12 מר אייזן, אתה מעוניין להציג?
13
14 **מר אייזן:**
15 יש לי אחיין שנהרג לפני שנה בערך. דווקא בגלל זה אני חושב שהערר הזה סופר מוצדק. זה
16 שאתמול הגשתם בחטף תכנית לא מעלה ולא מוריד, זה רק מראה על חוסר רצינות. אחיין
17 שלי קבור בחלקה שהיא לא חלקה אמיתי, למעשה הרס של חלקה, 18/א, המציאות הזאת
18 שאנשים קבורים בחלקות שהן לא חלקות על חשבון המעברים בבית הקברות, כשאינ שום
19 פרוגרמה רצינית שחווה ומסתכלת פני עתיד, אני אומר את זה כמישהו – אחיין שלי נהרג.
20 אני חושב שזה הסיבה שהערר הזה צריך לידון בכובד ראש. אני חושב שהמיני שמכבד אותנו
21 זה להתייחס למקום הזה כמו שמסתכלים על הכותל. אנחנו במלחמה שכנראה לא תיגמר
22 ויהיו עוד בשנים הקרובות. הבן שלי בקרוב מתגייס לצו ראשון ואני רוצה שאם חלילה קורה
23 משהו לחברים שלו או למישהו אחר, שגם לדור הבא יהיה איפה להיקבר בהר הרצל. הר
24 הרצל לא צריך להיות מקום שאומרים אה כבר אי אפשר להיקבר, בגלל שאף אחד לא תכנן
25 קדימה. זאת המהות מבחינתי.
26 לא קראתי את החומר. אני חבר בעמותה. גם שאול חבר בעמותה. אני לא מתווכח עם רועי
27 בראונר. בסופו של דבר, כנראה נבצר מהרב קרמר להגיע. אני הגעתי בלי לדעת שהוא לא
28 יהיה פה אז אני לא אטען מעבר לזה. אבל חשוב לי שהדברים שאמרתי מהמקום הכואב
29 יירשמו ויילקחו בחשבון. אני חושב שזה לא מתנהל בצורה רצינית. מבחינתי, זה אחד
30 המקומות הכי קדושים שיש לעם היהודי כיום.
31
32

1	יו"ר:
2	מר דושינסקי, אתה גם חבר בעמותה?
3	
4	אין תגובה ממר דושינסקי.
5	
6	יו"ר:
7	לגבי הנושא של אי הגשת התנגדות, יש טענה שההתנגדות כן נשלחה.
8	
9	עו"ד בראונר:
10	אני רוצה לפתוח ולהגיד שאין לי ספק שכל הנוכחים מסכימים על דבר אחד שאנחנו מאוד
11	נשמח אם לא נזדקק לעשות שימוש בשטח הזה למטרה של בית עלמין והלוואי שהוא יישאר
12	ריק למשך דורות ושהרוגים יהיה רק לאויבנו. אבל תקוות כאלה לא יכולות להוות תחליף
13	לתכנית פעולה ועבודה ולהכנה שנדרשת גם לתרחישים שהם מאוד מאוד קשים ומצערים
14	של חללים במערכות ישראל, ולמענה שמתפקידה ומחובתה המוסרית של המערכת
15	הציבורית לתת לעניין ובפרט על רקע מצב החירום והמערכה המתמשכת שאנחנו נמצאים
16	בה והמצוקה של מקומות הקבורה בהר הרצל. בנושא הזה אני לא חושב שיש לנו מחלוקת.
17	מבחינתנו לא מדובר רק בתשובה לערר אלא בבקשה לסילוק על הסף. אנחנו לא מכירים
18	שום התנגדות שהוגשה, יש מעי מקוונת ייעודית שמר קרמר מי שהגיש לכל הפחות עשרות
19	התנגדויות אם לא למעלה מכך הכיר אותה היטב. הוא טוען שהוא שלח לאיזשהו מייל
20	התנגדות, הוא לא טרח לצרף את המייל הזה, אם קיים כזה, לערר שלו. אנחנו לא מכירים
21	מייל כזה שנשלח. אין לנו שום מידע כזה, לא יודעים למי נשלח ובוודאי שלא זו הדרך להגיש
22	התנגדות. לא הייתה שום התנגדות שהונחה בפני הוועדה המקומית, לא מוכרת על ידי מי
23	מאנשי הצוות, הן המחלקה המשפטית והן במינהל הנדסה שמטפלים בה, הן בפרויקט
24	הספציפי והן בישיבות הוועדה המקומית. ולכן הדיון בבקשה לשימוש חורג יתקיים לאחר
25	שהתקיים פרסום כדן ולא הוגש שום התנגדות.
26	לעניין המעמד, כפי שפירטנו בהרחבה בפסיקות רבות שהצגנו ואני מאמין שידועות גם
27	לוועדת הערר, לעמותה אין מעמד של עורר ציבורי לפי חוק התו"ב. גם אין שום הסבר בערר
28	עצמו מה הזיקה המיוחדת או היתרה שיש לעמותה בנושא הזה. אם זו עמותה שבאופן שוטף
29	היא מטפלת במשפחות שכולות, תומכת בהן, קשורה באיזשהו אופן לנושא, למיטב הבנתנו
30	לא ולא הונח שום הסבר לכך. לכן אנחנו חושבים פעם אחת שלעוררת כפי שנקבע פעמים
31	רבות הן על ידי ועדת הערר ובית משפט אין מעמד כעורר ציבורי, פעם שנייה היא לא הניחה
32	טעם מיוחד מדוע עמדתה או הטיעונים שלה עדיפים על פני עמדה מושכלת ומסודרת של

1 הוועדה המקומית ושל מי הבטחון שהגיש את הבקשה הזאת להיתר לשימוש חורג באמצעות
2 אגף המשפחות. למשרד הבטחון יש אגף מיוחד שמטפל בנושאים האלה, של משפחות
3 החללים. לכן לא ברור מדוע העמותה סבורה שיש לה איזושהי עמדה עדיפה או יתרה בעניין
4 הזה. מבחינתנו גם אין מעמד או זכות עמידה ציבורית לעורר בנושא הזה.
5 העוררת ניסתה להציג מצב של אי-חוקיות בהיתר, אבל גם כאן – גם בתור תנאי סף להגשת
6 ערר – בוודאי לא התנגדות – צריך להציג איזושהי אי חוקיות ואין פה. אי חוקיות הייתה
7 אולי חלילה אם הוועדה המקומית הייתה אומרת ניתן לפתחי פה בית עלמין בלי צורך
8 בשימוש חורג בכלל. אבל זה לא המצב. הוועדה המקומית אישרה את השימוש החורג בבית
9 העלמין, לעוררת יש טענה לגמרי עקרון ההפיכות, הנושא הזה בוודאי נושא שיש לתת עליו
10 את הדעת כשמקבלים החלטה אבל הוא לא מגלם בתוכו אי חוקיות, עקרון ההפיכות הוא
11 כרוך בשיקול דעת תכנוני בתבחין תכנוני שהוועדה המקומית שוקלת אותו במסגרת
12 שיקולים רחבים רבים בעת שמאשרת שימוש חורג, אבל זה לא נושא של אי-חוקיות.
13 העובדה שאישרו פה שימוש חורג לבית העלמין שהוא בית עלמין צבאי, שימוש ייחודי וחשוב
14 לכל הדעות, איננה אומרת שלטענה שכנגד ההחלטה הזאת שכורכת את שיקול היעדר
15 ההפיכות לכאורה, איננה אומרה שיש בכך אי חוקיות. ההחלטה היא חוקית. מר קרמר
16 באמצעות העמותה יש לו טענה אולי לעניין שיקול הדעת שנוגע לעקרון ההפיכות, אבל זו לא
17 טענה לאי חוקיות. ולכן גם מהטעם הזה זו טענה נוספת לדחיית הערר על הסף.
18 יש שלוש טענות שבעטיין אנחנו מבקשים לסלק את הערר על הסף למרות שיש לנו תשובות
19 לערר עצמו.

20
21 **יו"ר:**

22 נציגת משרד הביטחון, גבי זלינגר, אני מבין ממה שכתבת שיש לנו כרגע סדר גודל של 100
23 קברים פנויים.

24
25 **מר הרצל שמואל:**

26 אני את הנתונים נתתי לאילנית ואני אציג את הדברים.
27 לצערי מה-7 באוקטובר אנחנו במלחמה שרק מתעצמת בימים האלה. מה-7 באוקטובר עד
28 עכשיו הבאנו לקבורה 1227 חללים. בהר הרצל עצמו – 240 חללים. כיום קבורים כ-4000
29 חללים, 3815 חללים במדויק. ואני נדרש להחזיק בין 5-10% יתרת מקומות קבורות.
30

31 **יו"ר:**

32 אתה מתכוון האחוזים נגזרים מכמות הקברים הכוללת?

- 1 **מר הרצל שמואל:**
- 2 כן.
- 3
- 4 **יו"ר:**
- 5 אתה נדרש להחזיק כ-400 קברים פנויים.
- 6
- 7 **מר הרצל שמואל:**
- 8 בין 400 ל-600 קברים זה מה שאנחנו מבקשים, כדי שלא כל פעם ניכנס לסאגה הזאת וניכנס
- 9 לוועדות האלה. אנחנו מבקשים בתכנית להקים כ-600 יתרת מקומות קבורה. לצערי אנחנו
- 10 מה-7 באוקטובר ב-240 קברים השתמשנו, ומה שאמר הנציג שקבורים בחלקות – כן, ניצלנו
- 11 את כל מקומות הקבורה שיש לנו בהר הרצל. כל מקום שאפשר היה לקבור ניצלנו כמובן
- 12 בצורה מכובדת.
- 13
- 14 **יו"ר:**
- 15 ז"א ברגע הזה, אין מקומות קבורה?
- 16
- 17 **מר הרצל:**
- 18 יש, כ-100 מקומות קבורה. אבל ה-100 מקומות קבורה האלה, לצערי, אם אנחנו ניכנס
- 19 לתמרון, אני לא רוצה להרחיב בדברים.
- 20 אנחנו בזמן המלחמה לצערי פתחנו וקיימנו שלוש ואפילו 4 הלוויות במקביל כדי לעמוד
- 21 בכמויות של החללים שהיו לנו בימים הראשונים. יתרת 100 מקומות קבורה זה נותן לי
- 22 לבצע הלוויה אחת במקום 2 במקביל. בתחילת המלחמה יכולתי לקיים גם 3 ו-4 הלוויות
- 23 במקביל וזה מה שעשינו. אם יש לי רק את היתרה של ה-100 אני לא יכול לבצע הלוויות
- 24 במקביל כי זה מקום אחד. אני צריך עוד מקום, ולצערי ה-100 מקומות האלה בתרחיש כזה
- 25 או אחר יכולים להסתיים בתרחיש כמו ב-7 באוקטובר ואני חייב להיות ערוך. המקום
- 26 היחידי שאני קובר בירושלים זה הר הרצל ואני חייב להיות ערוך לצערי לכל תרחיש. הלוואי
- 27 שלא נשתמש, הלוואי שלא נצטרך, המקומות בהר הרצל הולך רואה דשא ירוק אבל מתחת
- 28 לדשא יש קברים וככה אנחנו נעשה גם עכשיו. המקום יהיה מקום מסודר עם גינון וכל מה
- 29 שנדרש. אם נצטרך, אנחנו פותחים את הדשא ויש לנו מלמטה דברים. ככה אנחנו עובדים.
- 30 להערה של מה שאמר הבחור, אנחנו מסתכלים על הרצל כמקום קדוש. הר הרצל זה מקום
- 31 קדוש, מקום שאנחנו מכבדים את הנופלים שלנו ואנחנו צריכים להיות ערוכים לכל תרחיש.
- 32

	יו"ר:	1
מר שמואל, ה-100 מקומות – אתה אומר שאתם לא ערוכים לקיים אותם כהלוויות		2
מקבילות כי מדובר במקומות מפוזרים?		3
		4
	מר שמואל:	5
ברגע שהחלקה אחת קשה לקיים הלוויות במקביל.		6
		7
	יו"ר:	8
ה-100 מקומות בחלקה אחת ולכן אי אפשר לקיים במקביל.		9
		10
	מר שמואל:	11
נכון.		12
		13
	מר אייזן:	14
פניתי למר קרמר והוא אמר לי שהוא מנסה להתחבר ויש לו בעיה טכנית. הוא לא מצליח		15
להתחבר, זה לא משהו מתוכנן. אני מקווה שהוא יצליח להתגבר על זה ולהתחבר. הוא מנסה		16
להיכנס, הוא מתבאס שהוא לא מצליח.		17
		18
	מר הרצל שמואל:	19
אני עד עכשיו לא הבנתי למה יש התנגדות להרחיב את בית העלמין.		20
		21
	יו"ר:	22
האם אפשר להגיד שאתה מתכוון להתחיל קבורה בחלקות הקיימות ואז להמשיך לחלקה		23
החדשה?		24
		25
	מר שמואל:	26
כמובן. אנחנו קודם כל בחלקה הקיימת. החלקה החדשה, ברגע שיינתן אישור זה לוקח זמן		27
של חודשים כדי להכין אותה, להכשיר אותה, את השטח הטופוגרפי, להביא את זה למצב		28
של קבורה ותשתיות קבורה זה לוקח זמן. וכל יום שעובר נמצא בעוכרינו לצערי. היינו		29
צריכים להתחיל את זה מזמן. אנחנו מעל שנתיים מתעסקים בנושא של ההרחבה. מהרגע		30
שקיבלנו את האישור של ההסתדרות לפתח את השטח, התחלנו מיד עם תחילת המלחמה.		31
עוד לא התחלנו לעבוד בחלקה המיועדת להקים את ה-600 מקומות האלה.		32

	יו"ר:	1
האם זה נכון שלכל חייל צה"ל יש זכות לבקש להיקבר בהר הרצל גם אם הוא לא גר בירושלים?		2
		3
		4
	מר שמואל:	5
לא רק בהר הרצל. כל משפחה שכולה שמבקשת בזמן הקשה הזה איפה אתם רוצים לקבור – לא משנה. כל חלל צה"ל יכול להיקבר בכל בית עלמין צבאי. בתי עלמין אזרחיים לא, צבאיים כן. יש המון שרוצים להיקבר בירושלים, בהר הרצל ואנחנו נענים לבקשות שלהם.		6
		7
		8
		9
	עו"ד בראונר:	10
אני רוצה להוסיף נתון חדש לעניין הזה.		11
		12
	יו"ר:	13
זה לא לפי כללים שנקבעו איפשהו אלא זה נוהג שמשפחות של חיילים יכולים לבקש.		14
		15
	עו"ד בראונר:	16
על פי חוק, בתי קברות צבאיים משנת 1950, ישנם חללים נוספים שזכאים לקבורה בבית קברות צבאי. גם שוטרים, עובדי שירותי הבטחון, סוהרים, כבאים, בעלי עיטור גבוהה, קצינים ואלופים, ראשי בטחון והצלה... (מצטט). הפוטנציאל לצערנו גדול יותר.		17
בנוסף, מידיעה אישית, המשפחה שלי, גם נכי צה"ל בדרגות נכות מסוימות מוכרים כחללי צה"ל אחרי פטירתם.		18
		19
		20
		21
		22
	מר שמואל:	23
לגבי נכי צה"ל, אנחנו מכירים רק קבר צבאי בבית עלמין אזרחי, לא בית עלמין צבאי. זה משהו אחר.		24
		25
מה שאמרת קודם זה נכון שהוסיפו לנו בחצי שנה האחרונה גם את הכיבוי, מכבי אש שגם הוסיפו לקטגוריה של חללי מערכות ישראל ועוד קבוצה שהתווספה אלינו מעבר ל-5 גופי בטחון. אנחנו לא רק צה"ל.		26
		27
		28
		29
	גב' זנדר:	30
הצורך יותר גדול.		31
		32

1 עו"ד בראונר:

- 2 אני אסכם את הנושא הזה. מן הסתם יש העדפה של משפחות כשמדובר בנכי צהל שנקברו
3 לקבור.. על פי החוק המעמד שלהם של חללי צהל לכל דבר. הפוטנציאל לצערנו גדול.

החלטה

- 4 בפנינו ערר על החלטת המשיבה מיום 28.9.25 לאשר בקשה להיתר לשימוש חורג למשך 5
5 שנים להקמת חלקות קבר חדשות בבית העלמין הצבאי בהר הרצל, הסדרת דרכי גישה,
6 נגישות ומבני שירותים במקרקעין המיועדים לשצ"פ בגוש 303045 חלקה 96 בירושלים.

8 **טענות העוררת:**

- 9 1. המשיבה התעלמה מההתנגדות שהגישה העוררת בנימוק שהעוררת אינה בעלת זכות
10 להגיש התנגדות, וזאת בהתאם להחלטה של ועדת הערר בערר 1077/20 בה נקבע כי על
11 המשיבה להקפיד שלא לקבל התנגדות ממי שאינו בעל זכות להגיש התנגדות. יש
12 לראות באי קליטת ההתנגדות כדחייה של ההתנגדות ומכאן הזכות להגשת הערר.
13 העוררת רשאית להגיש את הערר גם בהתבסס על הלכת שפר מפני שההיתר אינו חוקי.
14 2. ההחלטה הובאה לדיון מחוץ לסדר היום ולא פורטו הנימוקים המיוחדים לכך. לא
15 ניתן כל הסבר מהי הדחיפות שבגינה לא הובאה הבקשה לדיון בוועדת המשנה
16 כמקובל. לא בוצעו בדיקות האם ישנו מחסור בקברים בהר הרצל ונראה כי מדובר
17 במחטף המבוסס על הרגישות של הציבור בעת מלחמה.
18 3. ההחלטה ניתנה לפני שהושלמו כל תנאי הבקרה המרחבית, כפי שעולה מההחלטה
19 עצמה.
20 4. ההחלטה ניתנה בהתבסס על המידע להיתר שבו צוין כי ייעוד המקרקעין הוא לשפ"פ
21 למרות שהייעוד המעודכן הוא שצ"פ.
22 5. הבקשה אינה עומדת בדרישות תמ"א 19 ובתנאים נוספים בתוכניות שונות
23 הרלוונטיות לעניין.
24 6. הבקשה כוללת בינוי חדש ובהתאם לעמ"מ 10089/07 אירוס הגלבוע נ' לאה ברוך
25 ואחרים, אין לאשר בנייה חדשה במסגרת בקשה לשימוש חורג. מכאן שהמשיבה חרגה
26 מסמכותה כאשר אישרה בינוי חדש במסגרת הבקשה.
27 7. התוכניות החלות על המקרקעין אינן מפורטות דיין על מנת להוציא מכוחן היתר
28 בנייה. בהיעדר חלוקה למגרשים לא ניתן לקבוע קווי בניין, גובה מבנים וקירות תמך
29 וכו'.

8. בהתאם לסעיף 137 הרי שבהיעדר חלוקה למגרשים, לצורך הוצאת היתר נדרש תשריט חלוקה. 1 2
9. לצורך הוצאת ההיתר נדרשת תוכנית מפורטת וזו גם היתה עמדת המשיבה בהליך אחר בהקשר דומה (שעסק באכיפה כנגד בנייה בלתי חוקית – ע"פ 13-04-14113 מדינת ישראל נ' אוויסון ישראל בע"מ). מכאן גם שהמשיבה מושתקת מלטעון אחרת. 3 4 5
10. ההחלטה אינה עומדת בעקרון ההפיכות המתחייב בשימוש חורג ובעת אישור תוכנית לא ניתן יהיה לשנות את העובדות שנקבעו בשטח במסגרת השימוש החורג. הזזת קבר אינה אפשרית אלא במקרים חריגים, הן בהתאם לחוק והן על פי ההלכה. אין גם בשלב זה תוכנית להכשרת השימוש החורג. 6 7 8 9
11. אין כל אפשרות לביצוע אכיפה נגד המשך קבורה לאחר שתסתיים תקופת השימוש החורג נוכח הקושי בביצוע אכיפה כלפי קבורה שמבוצעת שלא כדין. 10 11
12. ההיתר מהווה סטייה ניכרת הן נוכח העובדה שמדובר בשינוי אופי הסביבה והן בשל החריגה מתקן החניה מפני שהבקשה מציגה מקומות חניה שלא ברור כמה מהם נועדו לשמש את בית העלמין הקיים וכמה נוספו לטובת השימוש החורג אם בכלל נוספו. 12 13 14
13. אישור הבקשה מצביע על שיקול דעת בלתי סביר נוכח כל הפגמים שנפלו באישור. 15
14. לא הוכח מחסור במקומות קבורה ועל כן אין הצדקה תכנונית לאישור השימוש החורג. 16 17
15. הבקשה לא פורסמה כדין באתר ולא צוינו כל התוכניות שהבקשה חורגת מהן. הבקשה גם לא פורסמה בעיתון כנדרש ולא בשפה הערבית. 18 19
- 20
- טענות המשיבה 1:** 21
16. מטרת הבקשה היא לזמן הביניים עד לאישורה של התוכנית שתשנה את ייעוד השצ"פ לקבורה. בקשה לשימוש חורג אכן צריכה לעמוד בעקרון ההפיכות ואולם בנסיבות העניין ונוכח רגישות השימוש שאינו ניתן להפיכה הרי שמקודמת תוכנית שתמנע את האפשרות להעתקת הקברים בעתיד. 22 23 24 25
17. בשצ"פ שעליו מבוקש השימוש החורג לא מתוכננת תוכנית לפיתוח ומדובר בתא שטח במתחם הר הרצל ולא בשצ"פ במובנו הרגיל כך שאין מניעה לאישור השימוש החורג. 26 27
18. העוררת לא הגישה כלל התנגדות לבקשה, חרף פרסומה כדין. העוררת טוענת שהגישה את ההתנגדות במייל, אך כגורם המגיש התנגדויות רבות העוררת יודעת היטב כי התנגדות מוגשת באמצעות מערכת ממוחשבת ייעודית. העוררת גם לא בדקה אם התנגדותה התקבלה או לא וישיבה בחיבוק ידיים עד לאחר שהתקבלה ההחלטה. 28 29 30 31

העוררת גם לא ציינה למי נשלח אותו מייל הכולל התנגדות. משלא הוגשה התנגדות	1
הרי שאין לעוררת גם זכות ערר.	2
19. לעוררת אין מעמד מפני שהיא אינה עוררת ציבורית ולא הצביעה על פגיעה אישית	3
קונקרטיית הנגרמת לה מהגשת הבקשה. הדברים נקבעו בהחלטות ועדת הערר.	4
העוררת גם לא הצביעה על התנאים שנקבעו בפסיקה להכרה בעורר ציבורי, קרי על	5
פגיעה משמעותית בשלטון החוק או בפעולת המינהל הציבורי ודבר מה נוסף. אין	6
מקום גם להכיר בעוררת בערר זה כעורר ציבורי משלא הצביעה על פגיעה בציבור	7
כתוצאה מאישור הבקשה שמטרתה לממש מטרה ציבורית ראויה מאין כמותה.	8
בהיעדר מעמד לעוררת להגשת הערר הרי שיש לדחות על הסף את הערר.	9
20. הטענה כי אין לאשר בנייה חדשה במסגרת היתר לשימוש חורג אינה נכונה עובדתית.	10
הבינוי המבוקש הוא מכוח התוכנית התקפה ותואם לה. בנוסף, עצם החפירה לשם	11
קבורה אינה טעונה היתר כלל. הבינוי הוא בינוי מינורי של מבני שירותים ומתקנים	12
נלווים.	13
21. לעניין הטענה על היעדר פירוט מספק להוצאת היתר בנייה – לצורך חפירת קבר שדה	14
ממילא לא נדרש שהתוכנית תכיל את הנתונים הנדרשים לפי סעיף 145(ז) מפני	15
שהחפירה אינה חייבת בהיתר. בכל הנוגע לבנייה הנוספת המבוקשת הרי שהיא נעשית	16
בהתאם להורות תוכנית 62 שמכוחה אין מחלוקת כי ניתן להוציא היתרי בנייה.	17
22. עקרון ההפיכות אינו חזות הכל ויש לבחון את העמידה בעקרון בהקשר הכולל של	18
הבקשה. מדובר בשטח שנמצא במתחם הר הרצל ולא מיועד לשמש כגן שעשועים או	19
פארק. ברקע ישנה תוכנית המקודמת שתייעד את הקרקע להרחבת בית העלמין. מכאן	20
שבנסיבות העניין הנדון לא מדובר בשימוש חורג זמני אלא בחוליה לקראת הסדרת	21
ייעוד הקבע של בית העלמין.	22
23. אין ממש בטענה כי מדובר בסטייה ניכרת מפני שאין בהוראות התוכניות הרלוונטיות	23
הוראות סטייה ניכרת לעניין זה וכך לא ניתן לטעון כי השימוש החורג משנה את אופי	24
הסביבה הקרובה שהוא הר הרצל.	25
24. באשר לתקן החנייה – אין בתוכנית החנייה הוראת סטייה ניכרת ועל כן סטייה ממנה	26
לא אפשרית. לגופו של עניין מוצעת בבקשה כמות מספקת של מקומות חנייה –	27
בבקשה מוצעים 37 מקומות חניה וזאת לעומת 12 הנדרשים לפי תוכנית 5166.	28
25. אין ממש בטענות על פגמים בפרסום הבקשה ומעבר לכך הרי שמהערר עולה כי	29
העוררת ידעה על הבקשה.	30

- 1 26. המשיבה 1 בחנה את מכלול השיקולים ובפרט את המחסור במקומות קבורה. לא נפל
2 כל פגם בשיקול הדעת לאשר את הבקשה כגשר תכנוני עד לאישור תוכנית ויש הצדקה
3 תכנונית לאישור הבקשה.
- 4 27. החלטת המשיבה חייבה את קבלת אישור משרד הבריאות כתנאי להוצאת ההיתר.
5 28. הטענה כי האישור ניתן על ידי ועדת המשנה לתביעות ולא בוועדת המשנה להיתרים –
6 אין הבחנה בין הוועדות השונות. מדובר בחלוקה פנימית שאינה נושא להתערבות
7 העוררת וודאי שאין בהם כדי להצדיק התערבות על ידי ועדת הערר.
- 8 29. משרד הביטחון הוא הגורם הרלוונטי להיוועצות בהקשר לבקשה הנדונה והוא אשר
9 יזם את הבקשה.
- 10
- 11 **טענות המשיב 2:**
- 12 30. כיום קיימות בהר תשתיות פנויות של 4% מכלל החללים הקבורים בהר (3,550
13 חללים).
- 14 31. בשנה שגרתית ממוצע החללים עומד על 15. מאז 7.10.23 נקברו בהר 240 חללים.
15 32. בשל המצוקה אושרה על ידי ההסתדרות הציונית הקצאת 7.7 דונם צמוד דופן לבית
16 העלמין, קרי בין 500-600 מקומות קבורה.
- 17 33. המשיב 2 יעשה הכל על מנת שלא להגיע למצב שבו יידרש להעתיק קברים ועל כן פועל
18 המשיב 2 לקידום תכנית לשינוי הייעוד משצ"פ לבית עלמין. כשלב ביניים התבקש
19 השימוש החורג שאם יאושר יפעל המשיב 2 לאכרזת השטח כבית עלמין צבאי על מנת
20 למנוע קבורה בניגוד לדין ולהלכה.
- 21 34. הצורך במקומות קבורה קריטי בעת מלחמה ויש להיערך לכך מראש על מנת שלא
22 להשאיר את הר הרצל ללא מספיק מקומות קבורה.
- 23 35. ככל שתהיה קבורה בשטח האמור תהיה זו קבורת קבע ולא קבורה ארעית.
- הכרעה:**
- 24 36. החלטנו לדחות את הערר.
- 25 37. אנו מקבלים את טענת המשיבה 1 כי יש לדחות על הסף את הערר מפני שהעוררת לא
26 הגישה התנגדות. משלא הוגשה התנגדות הרי שאין גם זכות ערר (ר' לדוגמא עתמ
27 (מרכז) 59147-01-21 אבי עזר נ' ועדת ערר מחוזית לתכנון ובניה-מחוז מרכז, פורסם
28 בנבו וכן ערר (י-ם) 1147/20 מרדכי ריכטר נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים,
29 פורסם בנבו). העוררת לא צירפה לערר את ההתנגדות שהוגשה, לא צירפה אישור
30 הגשת ההתנגדות ולא ציינה לאן שלחה את ההתנגדות. המשיבה 1 טענה בפנינו כי לא

- 1 קיבלה התנגדות מהעוררת ולא איתרה כל דוא"ל אלקטרוני ממנה. בנסיבות אלה הרי
- 2 שיש לראות בעוררת כמי שלא הגישה התנגדות ועל כן גם אין לה זכות ערר.
- 3 38. אנו מקבלים גם כי יתכנו מקרים בהם גם ללא הגשת התנגדות ניתן ליתן זכות ערר,
- 4 וזאת במיוחד כאשר מדובר בטענות לאי חוקיות מובהקת בהיתר שניתן (ר' עע"מ
- 5 8723/03 עיריית הרצליה נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, חוף השרון, פורסם
- 6 בנבו. בענייננו לא מצאנו כי מדובר בהיתר בלתי חוקי, ודאי לא אי חוקיות מובהקת
- 7 המצדיקה מתן זכות ערר גם כאשר לא הוגשה התנגדות. על פי סעיף 151 השימוש
- 8 החורג אסור במקום בו הוא מהווה סטייה ניכרת.
- 9 אין בהוראות התוכניות הרלוונטיות הוראת סטייה ניכרת המגבילה את תחולת הסעיף
- 10 ואת הסמכות לאשרו. ברור גם כי לא ניתן לטעון כי השימוש החורג משנה את אופי
- 11 הסביבה הקרובה מפני שהבקשה מתייחסת לשטח צמוד לבית העלמין הקיים ובמתחם
- 12 הר הרצל. השאלה, אפוא, אינה שאלת סמכות אלא שאלה של שיקול דעת ועל כן לא
- 13 ניתן לטעון לאי חוקיות מובהקת המצדיקה את מתן זכות הערר גם כאשר לא הוגשה
- 14 התנגדות. (עת"מ 21-12-44348 ירושלים שקופה – שקיפות במנהל הציבורי בירושלים)
- 15 ע"ר (ואח' נ' ועדת הערר לתכנון ולבניה מחוז ירושלים ואח').
- 16 בסיכומו של דבר, נכון לדחות את הערר על הסף משלא הוגשה התנגדות לבקשה
- 17 ומשלא הצביעה העוררת על אי חוקיות מובהקת המצדיקה זכות ערר חרף אי הגשת
- 18 התנגדות.
- 19 39. גם אם אין מקום לדחות על הסף את הערר הרי שיש לדחותו לגופו. משרד הביטחון
- 20 הסביר בדיון שהתקיים את הצורך בהרחבת בית העלמין, ומדוע הקברים הפנויים
- 21 הקיימים אינם יכולים לתת מענה למציאות המלחמתית ולתרחישים שונים שעלולים
- 22 לקרות בה. על מנת שלא לגרום צער, לא נפרט כאן את ההסברים ונסתפק בקביעה כי
- 23 ההסברים שכנעו אותנו לחלוטין בצורך הדחוף לייצר אפשרות להרחבת בית העלמין.
- 24 עוד הובהר לנו כי משמעות ההיתר אינה כי ניתן להתחיל ולקבור בחלקה זו מפני
- 25 שנדרשות עבודות תשתית שנדרש להן זמן רב בטרם תוכשר הקרקע להתחיל ולעשות
- 26 בה שימוש לקבורה בפועל. על מנת להיערך להתחיל בקבורה בשטח החדש נושא
- 27 ההיתר נדרש להתחיל מוקדם ככל האפשר בביצוע עבודות התשתית.
- 28 עוד התברר בדיון כי התוכנית המקודמת (101-1565324) נקלטה בוועדה המחוזית. לא
- 29 מדובר בכוונה ערטילאית להגיש תוכנית אלא בתוכנית ממש שהחלה את המסלול
- 30 התכנוני לקראת אישורה. מכאן שההיתר לשימוש חורג תואם את התכנון המתהווה.
- 31 על בסיס האמור יש לבחון את ההצדקה לאישור השימוש החורג.

בשורה של החלטות נקבעו הקריטריונים שיש לבחון לשם מתן החלטה על שימוש חורג	1
(ר' ערר (י-ם) 1023/21 דרור גליד נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה מטה יהודה, פורסם	2
בנבו):	3
39.1. "עצימות" השימוש החורג – עצימות השימוש החורג נמוכה יחסית מפני	4
שמדובר בשטח שבייעודו משמש כשצ"פ אך למעשה הוא צמוד למתחמי הקבורה	5
בהר הרצל ואינו משמש את הציבור שאינו מבקר בהר;	6
39.2. היקף השימוש החורג – השטח המבוקש הינו שטח גדול יחסית בהיקף של	7
כ-7.7 דונם;	8
39.3. הרווח או הפגיעה ברווח של צדדי ג' – אין כל פגיעה באישור השימוש	9
החורג בצד כלשהו. לעומת זאת הפגיעה בצדדי ג' מאי אישור השימוש החורג היא	10
עצומה;	11
39.4. מועד התכנית וההיתר הקיימים – התוכנית המייעדת את הקרקע לשצ"פ	12
היא תכנית 62 שאושרה בשנת 1959;	13
39.5. "גישור" לתכנית עתידית – הבקשה מהווה העתק של התוכנית שהחלה את	14
תהליך האישור ונקלטה בוועדה המחוזית;	15
39.6. עקרון ההפיכות – הבקשה אינה עומדת בעקרון ההפיכות עם זאת, משרד	16
הביטחון הצהיר בפנינו כי בכוונתו למצות את הקברים הפנויים בבית העלמין לפני	17
התחלת הקבורה בשטח השימוש החורג, ככל שניתן. אנו סמוכים ובטוחים כי גם	18
אם תידרש קבורה בשטח השימוש החורג, הקבורה תחל באזור צמוד הדופן לבית	19
העלמין המאושר. על כן הפגיעה בעקרון ההפיכות תהיה מצומצמת אם בכלל;	20
39.7. עקרון השקיפות -הבקשה פורסמה כדין ועל היא עומדת בעקרון השקיפות;	21
39.8. צורך חיוני ודחוף –לא ניתן להפריז בחיוניות ודחיפות ההיערכות והכנת	22
התשתית לקברים חדשים בהר שמהווה את בית העלמין הצבאי הגדול ביותר	23
בישראל;	24
39.9. תקופת ניסיון – מדובר בקריטריון שאינו רלוונטי לענייננו.	25
בבחינה של כלל הקריטריונים ובמיוחד הפגיעה החמורה ביותר שבצדדי ג' ללא	26
אישור הבקשה כאשר מנגד אין כל פגיעה באיש כתוצאה מאישורה, ההתאמה	27
המלאה בין הבקשה לתוכנית העתידית והצורך החיוני שבאישורה, הרי שיש	28
הצדקה לאישור השימוש החורג.	29
יש לקוות מאוד כי תהליך אישור התוכנית המסדירה את בית העלמין יקבל	30
עדיפות עליונה, יסתיים במהירות וללא עיכובים על מנת להסדיר את בית העלמין	31
בדרך המלך ושלא להיזקק עוד לשימוש החורג.	32

40. 1 החריגה מתמ"א 19 – תמ"א 19 היא תוכנית המתאר הארצית המסדירה את נושא בתי
2 העלמין. הוראות התוכנית קובעות (סעיף 3.1.1) כי קרקע תשמש כבית עלמין רק על פי
3 תוכנית מפורטת. בענייננו, ההיתר לשימוש חורג מאפשר להתחיל ולהכין את התשתית
4 לשימוש בקרקע כבית עלמין, עניין שכשלעצמו ייארך זמן רב. כך שגם לאחר האישור
5 לא תחל הקבורה בשטח השימוש החורג וזאת מפני שיידרש זמן ממושך להכנת
6 התשתית לקברים וכל המעטפת הנדרשת לבית העלמין. הקרקע תהפוך לבית עלמין רק
7 לאחר אישור התוכנית שנקלטה כבר, ובשלב זה מדובר רק באישור זמני לבצע את
8 עבודות התשתית לקראת הפיכתה לבית עלמין ויש מקום להניח כי התוכנית תאושר
9 לפני שהקבורה תתבצע בפועל. גם אם יסתיימו עבודות התשתית ויעלה הצורך, חס
10 וחלילי, להתחיל בקבורה הרי שמדובר יהיה בשלב בו התוכנית תהיה בשלב מתקדם
11 מאוד כך שהגשר לקראת אישורה יהיה כבר קצר מאוד.
- 12 אנו ערים לכך שמדובר בפרשנות חריגה. באופן רגיל אין מקום לאפשר שימוש בכלי של
13 היתר לשימוש חורג עבור יצירת התשתית, גם לא הזמנית, לבית עלמין. עם זאת, גם
14 עורכי תמ"א 19 לא חזו את אירועי 7.10 ולא העלו על דעתם מציאות בה התמלא הר
15 הרצל במהירות בלתי צפויה שדרשה מתן מענה החורג מהוראות התמ"א. במציאות זו,
16 ונוכח האלטרנטיבה בה משרד הביטחון לא יוכל לתת מענה לבקשת משפחות חללים
17 להיקבר בהר הרצל, הרי שאין מנוס מאישור חריג לעשות שימוש בכלי הרישוי הזמני
18 כאישור ביניים עד לאישורה של התוכנית. נזכיר כי לא מדובר בקרקע בתולית
19 שמבוקש להופכה לבית עלמין אלא בחלק נוסף של הר הרצל שמשמש כולו כבית
20 עלמין. הרחבת בית העלמין לחלק זה של ההר היא המיקום הטבעי להרחבת בית
21 העלמין.
- 22 ושוב נדגיש, ההיתר שיצא לאחר השלמת התנאים, יאפשר את ביצוע עבודות התשתית
23 להכנת הקרקע לקראת הפיכתה לבית עלמין. עד שיושלמו העבודות יש לקוות כי
24 התוכנית תהיה לקראת אישור, לאחר שכל הגורמים הנוגעים בדבר יירתמו לקידומה
25 במהירות על מנת לעמוד בדרישות תמ"א 19.
- 26
41. 27 בנסיבות אלה, והגם שמדובר בכלי חוקי שאינו מתאים ליצירת בית עלמין, בנסיבות
28 הקיימות מדובר באילוף שיש לו הצדקה והוא אינו מייצר מציאות כפויה שאינה
29 תואמת את התכנון העתידי. מדובר במקרה דנן בהיתר התואם את התכנון שעומד על
30 הפרק והוא מסדיר את באופן המכובד ביותר שניתן את האפשרות שחס וחלילה תקרה
31 בה יידרשו הקברים החדשים לפני שתאושר התוכנית להרחבת בית העלמין.

- 1 42. לא מצאנו ממש ביתר טענות העוררת. ניתן מענה לדרישות החניה. הטענה בדבר פגם
2 בפרסום נטענה בעלמא ומכל מקום העובדה שהעוררת עצמה טוענת כי הגישה
3 התנגדות מצביעה על כך שהיא ידעה על הבקשה. הבינוי המבוקש הוא בינוי מינורי
4 ואפשרי בהתאם לתוכנית התקפה ואינו בינוי שנעשה מכוחו של השימוש החורג.
5 43. לבסוף, לא ניתן לסיים החלטה זו בלי להתייחס לתחושה הקשה מאוד העולה מעצם
6 הצורך לדון בעניין. קשה לתאר בקשה להיתר שיש הסכמה כה רחבה שאיש אינו רוצה
7 לראותה ממומשת. ובאותה נשימה נאמר כי עצם המחשבה על האפשרות כי יחסר
8 מקום בחלקה הצבאית בהר הרצל עבור מי שמסר את נפשו, בלתי נסבלת. המשימה של
9 ניהול החלקה הצבאית והבטחת מקומות קבורה לכל תרחיש, מוטלת על משרד
10 הביטחון. על מנת לעמוד במשימה פעל המשרד להקצאת הקרקע ולקידום תוכנית עבור
11 מקומות הקבורה החדשים. במהלך המלחמה, שגבתה חיים כה רבים, הצטמצם מאוד
12 מספר הקברים הפנויים ועל כן התעוררה הדחיפות במתן מענה מיידי לכל אפשרות
13 שתחייב מקומות קבורה חדשים, ומכאן הבקשה שהוגשה למשיבה 1.
14 44. ברור לכל כי הן משרד הביטחון והן המשיבה 1 אינם רואים בשימוש החורג כדרך
15 המלך. אך המציאות, לצער כולם, אינה מאפשרת להמתין עד לסיום ההליך התכנוני.
16 דווקא מתוך האחריות לתכנון בית הקברות, הוגשה בקשה לשימוש חורג הכוללת
17 למעשה את התכנון העתידי. החלופה לשימוש החורג לא היתה המתנה עד לכניסתה
18 לתוקף של התוכנית. אין אדם ישראלי שמעלה על דעתו כי בשל בעיית התכנון היה
19 מסורב חלל מערכות הביטחון שמשפחתו מבקשת זאת להיקבר בהר. הפתרון במקרה
20 שכזה היה קבורה במקום שאינו מתאים בשטח המיועד כיום לבית קברות או שימוש
21 בכלים אחרים ללא תכנון (כגון תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945). דווקא הבחירה
22 בשימוש החורג על פי התוכנית המוצעת היא הכלי שנותן את המענה התכנוני העדיף על
23 פני האלטרנטיבות בנסיבות הקיימות. כל מי שדואג לכבודם של החללים ולתכנון ההר
24 באופן מיטבי צריך היה דווקא לתמוך בפתרון שנמצא, הגם שכאמור, איננו כלי
25 מתאים ככלל לתכנון בית עלמין.
26 45. ולאחר שאמרנו את הדברים הללו, איננו יכולים מבלי שנתייחס גם לעוררת. העוררת
27 מתיימרת ל-"קידום ערכים של שקיפות, מנהל תקין וטוהר מידות ברשויות
28 המקומיות. מאבק בלתי מתפשר בשחיתות ציבורית ו/או פוליטית ברשויות השילטון
29 הציבורי". הלכה למעשה, העוררת המתיימרת לקדם מנהל תקין לא חסכה בתרגילים
30 שונים על מנת להכביד על האפשרות לקיים את דיון, לדחות את הדיון ולהכפיש בעלי
31 תפקידים, התנהלות שבפני עצמה אין בינה ובין מינהל תקין דבר. העוררת מנסה להציג
32 בכתב הערר את דאגתה לחללים אך בפועל לא דאגה לחללים היא העומדת על הפרק

- 1 אלא ניגוח המערכות, הוועדה המקומית, משרד הביטחון וודאי גם ועדת הערר בהמשך
- 2 הדרך. נראה כי אם היתה הגינות אנושית מסוימת בהתנהלות העוררת היא היתה
- 3 מכירה בכך כי ישנם נושאים שאינם מתאימים להיות קרדום לחפור בו ואין מובהק
- 4 ממקרה זה כדי להמחיש זאת. אך כפי הנראה עבור העוררת אפילו הר הצל הוא
- 5 פוטנציאל לקידום מאבקה בכל המוסדות. אין לנו אלא להצר מאוד על התנהלות זו.
- 6

עמדת נציג האדריכלים :

- 7 עקב הנסיבות המיוחדות בעת חרום, ניתן להבין את המהלך בו נקטה עיריית ירושלים
- 8 למתן היתר, לשימוש חורג מתוכנית לבית עלמין בצמוד לבית הקברות הצבאי בהר הרצל.
- 9 יתכן ולא היה מקום לערר על החלטה זאת של הוועדה המקומית.
- 10 בהמשך לכך עקב הנסיבות הייחודיות הנני מצטרף בלב כבד להחלטה לדחות את הערר.
- 11 הנני מסתייג לחלוטין מסעיף 45 בהחלטה.
- 12 הנני להזכיר שהופיע בפני ועדת הערר, מר אייזן בן משפחת השכול, חבר העמותה שעררה
- 13 שאין לפקפק בכנותו.
- 14 בנסיבות אילו יש למחוק לדעתי מההחלטה את סעיף 45.

בסיכומו של דבר אנו דוחים את הערר ומייחלים בכל ליבנו, מתפללים ומקווים שהקרקע תיוותר ריקה והחלטתנו זו תוותר רק מילים ריקות על הדף.

הערר נסגר.

ניתנה פה אחד, ה' ניסן, תשפ"ו, 23 מרץ, 2026.

עמית אופק, עו"ד
יו"ר ועדת ערר
מחוז ירושלים

גב' מירית אליהו
מזכירת ועדת ערר
מחוז ירושלים